

[Helge Sander]

Gæld skal som bekendt betales tilbage, og det er ganske ufatteligt, at flere af ungdommens repræsentanter ikke har gjort oprør i organisationer og råd, når de gennem en år-række med uansvarlig socialdemokratisk politik har set deres fremtid gjort mere og mere usikker. Den anretning har i hvert fald, uanset politiske og sociale skel, en helt klar taber, nemlig ungdommen.

Ikke mindst af hensyn til ungdommen og fremtiden må der fortsat føres en stram økonomisk politik, og de forestående overenskomstforhandlinger får forhåbentlig en fornuftig løsning. Det vil ikke alene reducere den nævnte gældsstiftelse, men også sikre flere job til de unge.

Den hidtil førte økonomiske politik har jo heldigvis smittet positivt af på ungdommen. Af de omkring 45.000 nye job, som erhvervslivet åbnede for sidste år, blev næsten halvdelen besat med unge mennesker, og det var også hårdt tiltrængt. Sammen med de 15.000 ekstra uddannelsespladser, som regeringen medvirkede til etableringen af her i 1984 og 1985, er der tale om en betydelig forbedring. Det er ikke resultater, vi skal være stolte af; vi burde ingen huller have i ungdomsgenerationen. Men vi må retfærdigvis nævne, at vi netop i disse år har de helt store årgange, og tillige havde vi en pukkel fra den foregående regering.

I bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden har venstre aldrig været tilhænger af de mange kunstige ordninger, der kun giver en stakket frist. Ud over en fortsættelse af den økonomiske genopretningspolitik og beskæftigelsespolitikken generelt ligger de mere langsigtede løsninger i uddannelsessystemets muligheder. Det er venstres mål at få fjernet enhver form for adgangsbegrænsning. I dag undertrykkes det frie valg, og mange tvinges derfor ind i uddannelsesforløb, som de egentlig ikke er motiverede for. Det øger frafaldsprocenten, og relativt store økonomiske ressourcer går tabt. Men vi er på rette vej. Som undervisningsministeren nævnte i sit indlæg, er antallet af afviste i 1984 faldet med 20 pct.

Statens Uddannelsesstøtte må omlægges og så vidt muligt forbedres, men her er vi også på rette vej. I de seneste år har SU-satserne haft en realvækst på 5 pct., samtidig med at de dyre statsgaranterede banklån nu er ved at blive afløst af billigere statslån. I

venstre håber vi, at det snarest vil være muligt at realisere en strukturel ændring af Statens Uddannelsesstøtte, således at de højt forrentede banklån afløses af rentelette statslån og vi tillige kan få fjernet forældreafhængigheden. Jeg føler også, at det kunne være interessant med en ændring i fordelingen af stipendier og lån samt en præmiering ved gennemførelse af uddannelsen på normeret tid.

Når vi beskæftiger os med uddannelsespolitik, må vi også tage den nye teknologi i ed. Både i administrationen og i produktionen vil der inden for ganske få år ske så store omvæltninger, at ungdommen vil få et helt andet forhold til arbejde, end tidligere generationer har oplevet det. Sidemanden i produktionshallen er nu en robot, og informationsteknologien vil fremme processer til det næsten ukendelige. Men hvis vi vil opfatte fremtidens arbejdssituation lidt mindre firkantet, end det nok er tilfældet i dag, tror jeg ikke, vi behøver at frygte arbejdsløshed og umenneskeliggørelse. Robotterne skal udvikles, produceres, repareres og ikke mindst fodres, og det kræver masser af menneskelig kapacitet, men generelt på et uddannelsesmæssigt højere niveau, end tilfældet er i dag. Det tror jeg ikke betyder, at vi skal følge ungdomsudvalget i ønsket om en 12-årig enhedsskole. Teknologien udvikler sig så hurtigt, at det er umuligt at uddanne sig til et helt livsforløb inden for de første 20 år. Om-skoling og videreuddannelse hører ikke blot arbejdsledige til i fremtiden. Det er en nødvendighed for alle i fremtidens samfund, hvor vi skal tage afsked med det kedelige og rutineprægede samlebåndsarbejde til fordel for det mere individuelle og kreative.

Hvis vi anskuer problemet på lidt kortere sigt, må alle i uddannelsessystemet, lige fra ministeren til diverse skoleledere, hele tiden bevidst arbejde på at flytte ressourcer fra arbejdsløshedsfag til beskæftigelsesfag, det er der en indbygget fremtid i. Der er dog god grund til at nævne, at ungdommen vælger fornuftigt på arbejdsmarkedet i dag. Vi ser jo i mange situationer, at de længste kører netop er ved de fremadrettede uddannelser.

Vi taler ofte om fritidssamfundet, men det er et spørgsmål, om vi har taget den tilstrækkelige konsekvens af realiteterne. Det er jo ikke alene en politisk opgave, men i allerhøjeste grad også en opgave, hvor ungdom-